LĒMUMI

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (ES) 2018/209

(2018. gada 8. februāris),

ar ko Īrijai piešķir atkāpi, ko tā pieprasījusi atbilstīgi Padomes Direktīvai 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti

(izziņots ar dokumenta numuru C(2018) 624)

(Autentisks ir tikai teksts angļu valodā)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes 1991. gada 12. decembra Direktīvu 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti ([1]), un jo īpaši tās III pielikuma 2. punkta trešo daļu,

tā kā:

(1) Direktīva 91/676/EEK nosaka noteikumus par ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti. Ja kūtsmēslu daudzums, ko dalībvalsts ir paredzējusi atļaut izkliedēt uz vienu hektāru gadā, atšķiras no Direktīvas 91/676/EEK III pielikuma 2. punkta otrās daļas pirmajā teikumā norādītā, šis kūtsmēslu daudzums jānosaka tā, lai nekavētu minētās direktīvas 1. pantā noteikto mērķu sasniegšanu, un jāpamato ar objektīviem kritērijiem, piemēram, ilgiem veģetācijas periodiem un kultūrām ar lielu slāpekļa patēriņu.

(2) Komisija 2007. gada 22. oktobrī ir pieņēmusi Lēmumu 2007/697/EK ([2]), ar ko Īrijai piešķir atkāpi, ko tā atbilstīgi Direktīvai 91/676/EEK pieprasījusi, lai saistībā ar Īrijas rīcības programmu, kas īstenota saskaņā ar *Eiropas Kopienu 2006. gada regulām (Laba lauksaimniecības prakse ūdeņu aizsardzībai) (2006. gada tiesību akts Nr. 378)*, saimniecībās, kurās vismaz 80 % zemes ir zālaugu platības, ar konkrētiem nosacījumiem varētu atļaut izkliedēt līdz 250 kg kūtsmēslu slāpekļa uz vienu hektāru gadā.

(3) Komisija 2011. gada 24. februārī ir pieņēmusi Lēmumu 2011/127/ES ([3]), ar ko groza Lēmumu 2007/697/EK un saistībā ar Īrijas rīcības programmu, kas īstenota saskaņā ar *Eiropas Kopienu 2010. gada regulām (Laba lauksaimniecības prakse ūdeņu aizsardzībai) (2010. gada tiesību akts Nr. 610)*, ļauj piešķirto atkāpi izmantot līdz 2013. gada 31. decembrim.

(4) Komisija 2014. gada 27. februārī ir pieņēmusi Lēmumu 2014/112/ES ([4]), ar ko Īrijai piešķir atkāpi, ko tā atbilstīgi Direktīvai 91/676/EEK pieprasījusi, lai saistībā ar Īrijas rīcības programmu, kas īstenota saskaņā ar *Eiropas Kopienu 2014. gada regulām (Laba lauksaimniecības prakse ūdeņu aizsardzībai) (2014. gada tiesību akts Nr. 31)*, saimniecībās, kurās vismaz 80 % zemes ir zālaugu platības, ar konkrētiem nosacījumiem varētu atļaut izkliedēt līdz 250 kg kūtsmēslu slāpekļa uz vienu hektāru gadā. Lēmums 2014/112/ES bija spēkā līdz 2017. gada 31. decembrim.

(5) Atkāpe, kuru piešķīra ar Lēmumu 2014/112/ES, 2016. gadā attiecās uz 6 802 saimniecībām, un tas atbilst aptuveni 5,4 % no kopējā ganību dzīvnieku saimniecību skaita, 20,2 % no nosacīto liellopu vienību kopskaita un 9,3 % no kopējās neto lauksaimniecības platības Īrijā.

([1]) OV L 375, 31.12.1991., 1. lpp.

([2]) Komisijas 2007. gada 22. oktobra Lēmums 2007/697/EK, ar ko Īrijai piešķir atkāpi, ko tā pieprasījusi atbilstīgi Padomes Direktīvai 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti (OV L 284, 30.10.2007., 27. lpp.).

([3]) Komisijas 2011. gada 24. februāra Lēmums 2011/127/ES, ar kuru groza Lēmumu 2007/697/EK, ar ko Īrijai piešķir atkāpi, ko tā pieprasījusi atbilstīgi Padomes Direktīvai 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti (OV L 51, 25.2.2011., 19. lpp.).

([4]) Komisijas 2014. gada 27. februāra Īstenošanas lēmums 2014/112/ES, ar ko Īrijai piešķir atkāpi, ko tā pieprasījusi atbilstīgi Padomes Direktīvai 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti (OV L 61, 1.3.2014., 7. lpp.).

(6) 2017. gada 7. martā Īrija iesniedza Komisijai lūgumu pagarināt atkāpi atbilstīgi Direktīvas 91/676/EEK III pielikuma 2. punkta trešajai daļai.

(7) Visā Īrijas teritorijā saskaņā ar Direktīvas 91/676/EEK 3. panta 5. punktu piemēro rīcības programmu.

(8) Dati, kurus Īrija iesniegusi saskaņā ar Direktīvas 91/676/EEK 10. pantā noteikto ziņošanas pienākumu, liecina, ka 2012.–2015. gada laikposmā ūdens kvalitāte kopumā bijusi laba. Visās Īrijas pazemes ūdeņu monitoringa stacijās nitrātu vidējā koncentrācija bija mazāka par 50 mg/l un 87 % pazemes ūdeņu monitoringa staciju nitrātu vidējā koncentrācija bija mazāka par 25 mg/l. Visās Īrijas virszemes ūdeņu monitoringa stacijās nitrātu vidējā koncentrācija bija mazāka par 40 mg/l un 99,5 % virszemes ūdeņu monitoringa staciju nitrātu vidējā koncentrācija bija mazāka par 25 mg/l.

(9) Pēdējos gados lauksaimniecības dzīvnieku skaits Īrijā ir pieaudzis. No 2008.–2011. gada laikposma līdz 2012.–2015. gada laikposmam liellopu, cūku un aitu skaits ir palielinājies attiecīgi par 3,8 %, 3,7 % un 5,1 %, tādējādi izmainot lejupējo tendenci, kas bija vērojama iepriekšējā pārskata periodā. Vidējais izkliedētā kūtsmēslu slāpekļa daudzums 2012.–2015. gadā bija 104 kg uz vienu hektāru, un tas ir apmēram tikpat daudz kā 2008.–2011. gadā. Vidējais izkliedētā fosfora daudzums 2012.–2015. gadā bija 15 kg uz vienu hektāru, un arī tas ir apmēram tikpat daudz kā 2008.–2011. gadā. Mākslīgo slāpekļa mēslošanas līdzekļu vidējais izlietojums 2012.–2015. gadā ir pieaudzis par 5 %, salīdzinot ar 2008.–2011. gadu. Mākslīgo fosfora mēslošanas līdzekļu vidējais izlietojums 2012.–2015. gadā ir pieaudzis par 32,7 %, salīdzinot ar 2008.–2011. gadu. Tomēr mākslīgo fosfora mēslošanas līdzekļu vidējais izlietojums 2012.–2015. gadā ir bijis par 9,5 % mazāks nekā 2004.–2008. gadā ([1]).

(10) Īrijā 92 % no lauksaimniecības zemes aizņem zālaugu platības. Vispār ganību saimniecībās 50 % zemes platību tiek apstrādātas ekstensīvi, un tāpēc tur ir relatīvi zems ganāmpulka blīvums un mēslošanas līdzekļi tiek izmantoti maz, 21 % apsaimnieko saskaņā ar agrovides programmām un tikai 9,3 % apsaimnieko intensīvi. 8 % izmanto laukaugu audzēšanai. Mākslīgo mēslošanas līdzekļu vidējais izlietojums zālaugu platībās ir 80 kg slāpekļa un 8 kg fosfora uz vienu hektāru ([1]).

(11) Īrijas klimats, kam raksturīgs vienmērīgs nokrišņu daudzumus visa gada laikā un relatīvi neliels gada temperatūras izmaiņu diapazons, veicina ilgstošu zāles veģetāciju – no 330 dienām gadā dienvidrietumos līdz aptuveni 250 dienām gadā ziemeļaustrumos ([2]).

(12) Izskatījusi Īrijas lūgumu, kas iesniegts saskaņā ar Direktīvas 91/676/EEK III pielikuma 2. punkta trešo daļu, un ņemot vērā Īrijas rīcības programmu un pieredzi, kura gūta saistībā ar Lēmumā 2007/697/EK un 2014/112/ES piešķirto atkāpi, Komisija uzskata, ka Īrijas ierosinātais kūtsmēslu daudzums, kas atbilst 250 kg slāpekļa uz vienu hektāru gadā, nekavēs Direktīvas 91/676/EEK mērķu sasniegšanu, ja tiks izpildīti daži stingri nosacījumi, kurus individuāli piemēro attiecīgo atļauju saņēmušajiem lauksaimniekiem.

(13) Īrijas iesniegtā pamatojošā informācija liecina, ka ierosinātais daudzums – 250 kg slāpekļa uz vienu hektāru gadā saimniecībās, kurās vismaz 80 % zemes ir zālaugu platības, – ir pamatots ar tādiem objektīviem kritērijiem kā ilgi veģetācijas periodi un zālaugu kultūras, kurām raksturīgs liels slāpekļa patēriņš.

(14) Lēmums 2014/112/ES bija spēkā līdz 2017. gada 31. decembrim. Lai attiecīgie lauksaimnieki varētu turpināt izmantot atkāpes sniegtās priekšrocības, ir lietderīgi pieņemt šo lēmumu.

(15) Šajā lēmumā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar atzinumu, ko sniegusi Nitrātu komiteja, kura izveidota atbilstīgi Direktīvas 91/676/EEK 9. pantam,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Atkāpe

Īrijas 2017. gada 7. marta vēstulē prasīto atkāpi, ar ko atļautu izkliedēt vairāk kūtsmēslu, nekā paredzēts Direktīvas 91/676/EEK III pielikuma 2. punkta otrās daļas pirmajā teikumā, piešķir, ja tiek ievēroti šajā lēmumā noteiktie nosacījumi.

([1]) Īrijas Lauksaimniecības, pārtikas un jūrlietu ministrijas dati.
([2]) *Teagasc* jeb Īrijas Lauksaimniecības un pārtikas attīstības iestādes dati.

2. pants

Definīcijas

Šajā lēmumā piemēro šādas definīcijas:

a) "ganību saimniecības" ir saimniecības, kurās 80 % vai vairāk no lauksaimniecības platības, kurā var izkliedēt kūtsmēslus, aizņem zālāji;

b) "ganību dzīvnieki" ir liellopi (izņemot nobarojamos teļus), aitas, brieži, kazas un zirgi;

c) "zālāji" ir ilggadīgas vai pagaidu zālaugu platības (pagaidu platības ir tādas, kas atstātas papuvē uz laiku līdz četriem gadiem);

d) "zemesgabals" ir atsevišķs lauks vai lauku grupa, kas audzēto kultūraugu, augsnes tipa un mēslošanas paņēmienu ziņā ir viendabīga;

e) "mēslošanas plāns" ir iepriekš aprēķināts plānotais barības vielu izlietojums un pieejamība;

f) "mēslošanas pārskats" ir barības vielu bilance, kurā atspoguļots barības vielu reālais izlietojums un patēriņš.

3. pants

Darbības joma

Šo atkāpi piemēro ganību saimniecībām, kuras ir saņēmušas saskaņā ar 4. pantu piešķirtu atļauju.

4. pants

Ikgadēja pieteikšanās un saistības

1. Ganību dzīvnieku audzētāji var kompetentajām iestādēm iesniegt pieteikumu par ikgadēju atļauju izkliedēt līdz 250 kg kūtsmēslu slāpekļa uz vienu hektāru. Pieteikumā ietver deklarāciju, kura apliecina, ka ganību dzīvnieku audzētājs piekrīt 9. pantā paredzētās kontroles veikšanai.

2. Šā panta 1. punktā minētajā ikgadējā pieteikumā tā iesniedzējs rakstveidā apņemas izpildīt 6. un 7. panta nosacījumus.

5. pants

Atļauju piešķiršana

Gadā uz vienu hektāru izkliedēt līdz 250 kg kūtsmēslu slāpekļa atļauj tad, ja ir izpildīti 6. un 7. panta nosacījumi.

6. pants

Kūtsmēslu un citu mēslošanas līdzekļu izkliedēšana

1. No ganību dzīvniekiem iegūto kūtsmēslu daudzums, ko ik gadu izkliedē ganību saimniecību platībās, tostarp pašu dzīvnieku atstāto mēslu daudzums, nedrīkst saturēt vairāk kā 250 kg slāpekļa uz hektāru, un ir jāievēro 2.–8. punkta nosacījumi.

2. Kopējā slāpekļa ienese nepārsniedz ne attiecīgā kultūrauga paredzamās vajadzības pēc barības vielām, ne ganību saimniecībai piemērojamo maksimālo mēslošanas normu, kas noteikta Nitrātu rīcības programmā, un tiek ņemts vērā augsnes nodrošinātais slāpekļa daudzums. Izkliedēto kopējo slāpekli diferencē, pamatojoties uz ganāmpulka blīvumu un zālaugu platību ražīgumu.

3. Katra ganību saimniecība sagatavo un kārto mēslošanas plānu, kurā aprakstīta lauksaimniecības zemesgabalu augseka un plānotais kūtsmēslu un citu mēslošanas līdzekļu izmantojums. Šis plāns ganību saimniecībā tiek sagatavots līdz katra kalendārā gada 1. martam (neieskaitot). Mēslošanas plānā obligāti iekļauj:

a) augsekas plānu, kurā jābūt uzrādītai zālāju zemesgabalu un citu kultūru zemesgabalu platībai, kā arī shematisku karti, kurā redzams atsevišķo zemesgabalu izvietojums;

b) lauksaimniecības dzīvnieku skaitu ganību saimniecībā, to turēšanas un kūtsmēslu uzkrāšanas sistēmas aprakstu, norādot arī kūtsmēslu krātuves tilpumu;

c) ganību saimniecībā saražotā kūtsmēslu slāpekļa un fosfora aprēķinu;

d) no ganību saimniecības izvesto vai tajā piegādāto kūtsmēslu daudzumu, veidu un raksturojumu;

e) paredzamo kultūraugiem vajadzīgo slāpekļa un fosfora daudzumu katrā zemesgabalā;

f) augsnes analīžu rezultātus attiecībā uz augsnes slāpekļa un fosfora saturu, ja tādi ir pieejami;

g) izkliedējamā mēslošanas līdzekļa veidu;

h) izkliedējamā kūtsmēslu slāpekļa un fosfora daudzuma aprēķinu par katru zemesgabalu;

i) izkliedējamā mākslīgo un citu mēslošanas līdzekļu slāpekļa un fosfora daudzuma aprēķinu par katru zemesgabalu.

Mēslošanas plānu pārskata ne vēlāk kā septiņas dienas pēc jebkādu pārmaiņu ieviešanas ganību saimniecības lauksaimnieciskajā praksē.

4. Katra ganību saimniecība sagatavo un kārto mēslošanas pārskatu, kurā ir arī ziņas par slāpekļa un fosfora ieneses pārvaldību un par atšķaidītās vircas apsaimniekošanu. To kompetentajai iestādei par katru kalendāra gadu iesniedz līdz nākamā kalendārā gada 31. martam.

5. Katrā ganību saimniecībā periodiski veic augsnes slāpekļa un fosfora analīzes.

Vismaz reizi četros gados paraugus ņem un analizē visos ganību saimniecības zemesgabalos, kuri augsekas un augsnes īpašību ziņā ir viendabīgi.

Veic vismaz vienu analīzi uz katriem pieciem lauksaimniecības zemes hektāriem.

Augsnes slāpekļa un fosfora satura analīžu rezultāti ir pieejami ganību saimniecībā.

6. Kūtsmēslus neizkliedē rudenī pirms zāles augšanas.

7. Vismaz 50 % no saimniecībā saražotajiem šķidrmēsliem izkliedē līdz 15. jūnijam. Šķidrmēslu izkliedēšanā pēc 15. jūnija izmanto izkliedes iekārtas, kas rada mazas emisijas.

7. pants

Zemes apsaimniekošana

1. Pagaidu zālaugu platības pavasarī uzar.

2. Visu tipu augsnēs pēc zālāju uzaršanas tūlīt sēj kultūras, kas patērē daudz slāpekļa.

3. Augsekā nedrīkst iekļaut tauriņziežus un citus augus, kas piesaista atmosfēras slāpekli. Šī prasība tomēr neattiecas uz āboliņu, ja zālaugu platībā tā ir mazāk par 50 %, un uz citiem tauriņziežiem ar zālāju pasēju.

8. pants

Monitorings

1. Kompetentās iestādes nodrošina, lai par katru grāfisti tiktu izveidotas un ik gadu atjauninātas kartes, kurās redzama atļauju aptverto ganību saimniecību, lauksaimniecības dzīvnieku un lauksaimniecības zemes procentuālā daļa, kā arī vietējā zemes izmantojuma kartes.

2. Kompetentās iestādes veic augsnes, virszemes ūdeņu un pazemes ūdeņu monitoringu un nodrošina Komisiju ar datiem par slāpekļa un fosfora koncentrācijām augsnes ūdeņos, minerālo slāpekli augsnes profilā un nitrātu koncentrācijām pazemes un virszemes ūdeņos gan apstākļos, kad atkāpi piemēro, gan apstākļos, kad to nepiemēro. Monitoringu veic saimniecības lauku mērogā un ar lauksaimniecisko darbību saistītā monitoringa sateces baseinos. Monitoringa punkti ir reprezentatīvi attiecībā uz galvenajiem augsnes tipiem, mēslošanas intensitāti, mēslošanas paņēmieniem un kultūraugiem.

3. Lauksaimnieciskajos sateces baseinos, kas atrodas visvairāk apdraudēto ūdensobjektu tuvumā, kompetentās iestādes veic pastiprinātu ūdens monitoringu.

4. Kompetentās iestādes apseko atļauju aptverto ganību saimniecību piekopto vietējo zemes izmantojumu, augseku un lauksaimniecisko praksi.

5. Šā lēmuma 6. panta 5. punktā minētās barības vielu analīzes un šā panta 2. punktā minētā monitoringa informāciju un datus izmanto nitrātu un fosfora zudumu apmēra modelēšanas aprēķinos par atļauju aptvertajām ganību saimniecībām.

9. pants

Kontrole

1. Kompetentās iestādes nodrošina, lai visiem atļauju pieteikumiem piemērotu administratīvo kontroli. Ja šajā kontrolē atklājas, ka 6. un 7. panta nosacījumi nebūs izpildīti, pieteikumu noraida un tā iesniedzēju informē par noraidījuma iemeslu.

2. Pamatojoties uz riska analīzi, iepriekšējo gadu kontroles rezultātiem un vispārīgām izlases veida pārbaudēm par to Īrijas tiesību aktu piemērošanu, ar kuriem īsteno Direktīvu 91/676/EEK, kompetentās iestādes izveido ganību saimniecību klātienes inspekciju programmu. Šajās klātienē uz lauka veicamajās inspekcijās tiek verificēta atbilstība šā lēmuma 6. un 7. panta nosacījumiem, un tās tiek veiktas vismaz 5 % atļauju aptverto saimniecību.

3. Ja verifikācijā atklājas neatbilstība šim lēmumam, kompetentās iestādes veic vajadzīgos tiesiskās aizsardzības pasākumus. Lauksaimniekus, kuri nav izpildījuši 6. un 7. panta nosacījumus, soda saskaņā ar valsts noteikumiem un viņiem var liegt atļaujas saņemšanas iespēju nākamajā gadā.

4. Kompetentajām iestādēm piešķir pilnvaras un līdzekļus, kas vajadzīgi, lai verificētu atbilstību šā lēmuma paredzētas atļaujas piešķiršanas nosacījumiem.

10. pants

Ziņošana

Kompetentās iestādes katru gadu ne vēlāk kā 30. jūnijā iesniedz Komisijai ziņojumu, kurā ir šāda informācija:

a) 8. panta 1. punktā minētās par katru grāfisti izveidotās kartes, kurās redzama atļauju aptverto ganību saimniecību, lauksaimniecības dzīvnieku un lauksaimniecības zemes procentuālā daļa, kā arī vietējā zemes izmantojuma kartes;

b) 8. panta 2. punktā minētā virszemes un pazemes ūdeņu monitoringa rezultāti attiecībā uz nitrātu koncentrācijām, tostarp informācija par ūdens kvalitātes tendencēm gan apstākļos, kad atkāpi piemēro, gan apstākļos, kad to nepiemēro, kā arī šā lēmuma piešķirtās atkāpes ietekme uz ūdens kvalitāti;

c) 8. panta 2. punktā minētā augsnes monitoringa rezultāti attiecībā uz slāpekļa un fosfora koncentrācijām augsnes ūdeņos un minerālo slāpekli augsnes profilā gan apstākļos, kad atkāpi piemēro, gan apstākļos, kad to nepiemēro;

d) 8. panta 3. punktā minētā pastiprinātā ūdens monitoringa datu kopsavilkums un izvērtējums;

e) 8. panta 4. punktā minētā vietējā zemes izmantojuma, augsekas un lauksaimnieciskās prakses apsekojumu rezultāti;

f) 8. panta 5. punktā minēto modelēšanas aprēķinu rezultāti par nitrātu un fosfora zudumu apmēru;

g) 9. panta 1. un 2. punktā minētās administratīvās kontroles un klātienes inspekciju rezultātā veiktais atļauju piešķiršanas nosacījumu ievērošanas izvērtējums;

h) atļauju aptverto Īrijas ganību saimniecību un atļauju neaptverto Īrijas ganību saimniecību kontroles salīdzinoša analīze. Tajā ietver datus par ikgadējām inspekcijām, administratīvajām pārbaudēm, lauksaimnieciskajām inspekcijām, kas tiek veiktas savstarpējās atbilstības kontekstā, un neatbilstības statistiku.

11. pants

Piemērošana

Šo lēmumu piemēro saistībā ar Īrijas rīcības programmu, kas īstenota saskaņā ar *Eiropas Savienības 2017. gada regulām (Laba lauksaimniecības prakse ūdeņu aizsardzībai) (2017. gada tiesību akts Nr. 605).*

Šo lēmumu piemēro līdz 2021. gada 31. decembrim.

12. pants

Adresāts

Šis lēmums ir adresēts Īrijai.

Briselē, 2018. gada 8. februārī

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Karmenu VELLA